

ЦЕТИЊСКИ ВЈЕСНИК

ИЗЛАЗИ СРИЈЕДОМ И СУБОТОМ.

Цијена: за Црну Гору на годину 10 круна, на по године 5 круна; ван земље 15 франака у злату.

Уређује: ОДБОР

Адреса: „Цетињски Вјесник“ — Цетиње; Adresse: „Le Courrier de Cetinje“ — Cetinje (Montenegro)

Поједини број 10 пара.

БРОЈ 29.

ЦЕТИЊЕ, ПОНЕДЈЕЉАК 29. СЕПТЕМБРА 1908. ГОД.

ГОДИНА I

Најновији телеграми

(Од Бечкога Кор. Бироа)

Еренталова изјава

Будимпешта, 28. септем. Ерентал је изјавио у делегацијама, да је влада Аустро-Угарске надахнута благонаклоним и пријатељским осјећајима наспрам Србије, што ће и на дјелу доказати; такође намјерава продужити уговор о пловидби, а влада Аустро-Угарске пристаће на уређење међународне пловидбе по Дунаву. У супротности наших пријатељских осјећаја дошли су извјесни непријатељски покрети противу наше монархије од стране Србије, којима је била пошљедица та, да је анексија Босне и Херцеговине произвела велику узрујаност у Биограду, шта више може се рећи да је опште миљење заведено, те не може разумно оцијенити стварно стање. У погледу чудноватих војничких мјера, које је Србија предузела, а такође и с обзиром на узрујаност, која влада у Биограду, влада Аустро-Угарске тражила је објашњење, и ако је влада српска одговорила да те мјере немају никакав агресивни карактер, него да су само предузете мјере предохране. Ми треба с пажњом да пратимо даље кретање владе српске и природно је, да не можемо тријети да се агитација у Босни и Херцеговини врши под окриљем војничких мјера. Министар може сада само изразити жељу, да ће Србија доћи до стварније оцјене прилика и на обзиривије држање; ми ћемо се управљати према држању Србије. Србија може увијек рачунати на наше пријатељско поступање наспрам њених интереса.

Аустро-Угарски посланик у Биограду

Будимпешта, 28. септем. Угарски Биро добија вијест, да је Форгач, аустро-угарски посланик у Биограду, који се сада налази на одсуству у Венецији, добио наредбу, да се поврати на своју дужност.

Изјава у делегацијама

Беч, 28. септембра. Ерентал је изјавио у делегацијама своје задовољство, што је анексија наишла на пристапак свију партија; изјављује, да је потпуно неоснован пријекор, који је учињен у иностранству Аустро-Угарској, да је повриједила Берлински Уговор, јер о повреди једнога уговора може се само онда говорити, кад једна држава неће да испуни обавезе. У берлинском уговору нема ни ријечи о правима суверенства Султановога над тим земљама, а Андраши је изјавио, да, из обзира спрам Турске, анексија није била извршена још 1878. год.

Српска организација у Босни

Б. Брод, 29. септембра. — Одбор српске организације у Босни одржао је у жељезничком возу између Брода и Пеште скупштину, те је ријешно да се, из обзира према новом стању, повјери даља акција одбору проширеном члановима уставног одбора организације. Послије тога одбор се вратио натраг у Босну и препоручно свима у народу да мирно чекају даља упутства.

Мађарска штампа о анексији

Б. Пешта, 29. септембра. — „Мађар Хирлан“ напада оштро мађарску владу, јер у краљевом манифесту о анексији није доволно истакнута мађарска држава. Све, што је учињено, иде у корист Аустрије, јер ће све остати као и са припајањем Далмације Угарској, али само на папиру.

Б. Пешта, 29. септембра. — „А Нап“ тражи на уводном мјесту да се Векерлова влада стави под суд због анексије Босне и Херцеговине.

Италија тражи луке

Б. Пешта, 29. септембра. — „Мађар Хирлан“ доноси из Рима, да Италија тражи као накнаду за то што ће остати пасивна, да јој се уступе неке арбанаске луке. Ради те одлуке Италије постоји бојазан да не дође до озбиљних зашлета.

Енглески протест

Лондон, 29. септембра. — „Делфи Грефик“ напада Аустро-Угарску због повреде берлинског уговора и наглашује, да Енглеска није вољна да призна незаконитост.

Кренуо за Цетиње

БИОГРАД, 28. септембра. — Дипломатски агент Јован Јовановић кренуо је за Цетиње.

Ерентал о Црној Гори

Б. Пешта, 29. септем. — Ерентал је, говорећи у делегацијама, изјавио: Што се тиче разних одредаба § 29. Берлинског Уговора односно забране истицања војничке црногорске заставе и нунтања слободног уласка ратних бродова у пристаништима црногорским, да је готов да се одрекне од неколико тих одредаба, у којима Црна Гора види увијек смањивање свога суверенитета и које, разумије се, нијесу биле повољне за побољшање одношаја са Црном Гором.

Министар понавља да се са задовољством може констатовати умјереност и смотреност, којом је министар енергично одбио пријекор да постоје везе између анексије Босне и Херцеговине и проглашења независности Бугарске. Министар би морао бити пови Макијавели кад би се користио Гешовљевим инцидентом и штрајком неточних жељезница, те да би Бугарска могла прогласити независност. На крају свог говора је изјавио, да се и Турска и остале балканске државе могу само користити уређеним положајем Босне.

Н. Скупштина

Данас се црногорска Н. Скупштина састала у ванредни сазив. Послије призива Св. Духа Скупштина се конституисала, изабравши за предсједника Лабуца Гојнића, а за потпредсједника Милосава Николића.

По избору часништва, сједница се претворила у тајну и трајала је преко два сата.

Депутације и манифестације

Кроз цијелу Црну Гору при од силног узбуђења. У свима мјестима држе се митинзи и народни скупови, на којима се протестује противу анексије. Али и поред тога на Цетињу стижу непрекидно депутације из народа.

Манифестације још никако не престају.

Г. Кр. В. Књаз Госиодар прила манифестанте, и у недељу је прошетало и кроз улице цетињске, праћен силним народом.

Други митинг на Цетињу

У суботу је држан други митинг на Цетињу пред Зетским Доном.

На њему су држали патриотске говоре: др. Секула Дрвевих, Милоје Ж. Јовановић, пош Илија Јовићевих и Ристо Поповић, који је предложио и резолуцију.

На челу са војном црногорском, српском и енглеском заставом, као јед и сликом краља Едуарда кренули су се сви присутни пред двор, гдје су приредили овације, када их је Књаз Госиодар отпоздравио.

Одатле су пошли пред руско и француско посланство, после чега су се разишли у миру.

Пред француским посланством Мирко Мијушковић је поздравио француског посланика г. Серсеја, који се окуљенима срдично захвалио и увјерио их, да је Француска увијек била пријатељица Црне Горе што остаје и сада.

Устанак у Требињу

„Сарајевски Таблат“ јавља, да је у Требињу у Херцеговини **букино устанак**. Аустројанци и Мађари, који се тамо налазе, бјеже из вароши главом без обзира.

Вице-краљ Босне

У бечким и пештанским политичким круговима говори се, да ће за штатхалтера (вицекраља) Босне и Херцеговине бити наименован ерцхерцог Леополд Салватор.

Загребачки корпус у приправности

Загребачки корпус добио је заповијест, да буде приправан. Наређење му је из Беча, да чека наредбу за полазак.

Паника на берзи

На пештанској берзи настала је паника ушљед гласа, да су загребачки, пештански и темишварски корпус добили заповијест да буду спремни за борбу.

Жељезничке пруге посједнуте

Све жељезничке пруге у Босни и Херцеговини посјела је војска. Улази у тунеле и жељезнички мостови такође су посједнути. Војничке патроле смјештене су у стражарницама поред пруга.

Русија тражи оштету

Бечки листови јављају, да Русија неће одобрити анексију Босне и Херцеговине све докле, док јој се не призна право, да њене ратне лађе могу слободно пролазити из Црнога Мора кроз Дарданеле.

„Новоје Времја“ о Бугарској

Велики руски лист петроградско „Новоје Времја“ најоштрије осуђу-

је проглас бугарске Краљевине. Оно вели, да је Књаз (сада Краљ) Фердинанд тијем чином издао словенску ствар.

Пристапе на анексију

До сад су на анексију Босне и Херцеговине пристапе само **Њемачка** и **Италија**. Тако бар јављају бечки листови.

Демонстрације против Бугарске

У Цариграду биле су велике демонстрације против Бугарске. Силна маса свијета демонстровала је кроз улице и клицала: **Рат Бугарској!** Турци су јако огорчени против Бугарске. Народ тражи од владе и Султана, да турска војска одмах пријеђе бугарску границу.

Дунавска флотилија

Пештански лист „Мађар Хирлан“ доноси ову узбуљиву вијест: Командант дунавске флотилије добио је данас телеграфски налог, да флотилију мобилизује и да одмах отплови низ Дунав под Биоград.

Сви мостови посједнути

Све жељезничке мостове на Дунаву и Сави дуж Сријема, Славоније, Босне и Хрватске посјела је војска.

Нов европски конгрес

Турска је затражила, а Русија, Енглеска и Француска пристапе су на нов европски конгрес, на коме ће ријешити овај занлет који је искрено поводом једностране повреде Берлинског Уговора од стране Бугарске и Аустро-Угарске.

Аустријски листови изјављују да ће Аустро-Угарска на то пристати под условом, да се на конгресу херцег-босанско питање не претреса, другим ријечима, ако силе у напријед пристану на изречену анексију. Па шта ће онда конгрес? Он ће на тај начин постати беспредметан.

Преварили Краља Едуарда

Лондонски листови једнодушно осуђују Аустро-Угарску због анексије Босне и Херцеговине. Они вели, да су Краља Едуарда у Ишлу преварили. Кад је тамо био у посјети код аустро-угарскога владоца, нијесу му ништа рекли о намјери за анексију. Зато сада енглески листови тај поступак Аустрије зову **пријеваром, коју Краљ Едуард и енглески народ неће отпријети без заслужене казне.**

Срби у Сарајеву

„Српска Ријеч“, што је излазила у Сарајеву, обуставила је излагање са овим ријечима: „Обустављамо излагање „Српске Ријечи“ на неколико дана, не би ли се прилике промијениле, дубоко жалећи, што у *први дан* уставне периоде нашег јавног живота морамо заблиједити: стајање полиције пред нашом редакцијом и заплитану такве врсте“.

Прекинути дипломатски односи

Листови доносе, да су дипломатски односи између Турске и Бугарске прекинути. Турски вакуфски комесар напустио је Софију; очекује се оглас рата од стране Турске.

Са митинга у Биограду

Нарочити извјештај „Цетинскоме Вјеснику“

Биоград. У четвртак по подне држан је велики народни збор пред спомеником Књаза Михаила, на коме је било више од 20.000 душа.

Збор је држан поводом вијести да ће Аустрија анектирати Босну и Херцеговину.

На томе величанствене збору пред само отварање омладине је отпјевала патриотску пјесму Књаза Николе „Онам' онамо“, а под безброј застава српских и турских.

Сви говорници: Љубо Давидовић, самосталац, Љубо Јовановић, старији радикал, Михаило Ђорђевић, националац, и Воја Маринковић, напредњак, народни посланици, тражили су слогу и заједнички рад Србије и Црне Горе у одбрани општих српских интереса. При спомињању имена Књаза Николе и Црне Горе небо се проламало од узвика: Живио Књаз! Живјела Црна Гора!

Овим су Биограђани јасно и гласно истакли своје симпатије према Црној Гори и њеноме сиједом Књазу с тврдим увјерењем: да ће њен Господар и Његови храбри Црногорци и у овој прилици, као и свакад, заложити јуначку крв за опште добро Српства.

Овим својим поступком Биограђани су уједно осудили ону несрпску кампању, коју су српски непријатељи водили противу Књаза и Његове Црне Горе. Брђанин.

Акција Србије

— нарочити извјештаји —

Биоград. „Политика“ је саопштила вијест, да ће и Црна Гора устати у одбрану Босне и Херцеговине без обзира на данашње односе између Србије и Црне Горе. Та је вијест изазвала неописано одушевљење у Биограду и то у толико више што се у тој вијести вели: да је Црна Гора необично добро спремна за рат, јер има оружја и осталог ратног материјала више но што јој треба.

Биоград. Поводом анексије орган старијих радикала „Самоуправа“ вели: „Срба на Балкану има преко седам милиона. Они су потпуно сагласни са жељама Европе о томе, да на Балкану буде мира, али мира с правдом. Не буде ли правде, допусти ли се ма коме на Балкану самовоља, какву је сада учинила Аустро-Угарска, на Балкану не може бити мира, јер га српски народ, под таквим погодбама, не може хтјети... Српска влада имала је прилике да осјети расположење народа према догађајима, који се одигравају у овај мах. Као израз свога народа, она мора водити најозбиљнијег рачуна о томе расположењу и предузети потребне мјере, да се по њима ради.“

„Одјек“, орган радикалне демократије, пише о немарности Европе према Србији и Црној Гори и вели: „Животни интереси не само Србије и Црне Горе, већ цијелог

српског племена су у питању... Никад српски народ није јаче осјећао опасност, која му се приближује, никад није био једнодушнији; никад тако готов на све жртве, које се од њега буду тражиле. То влада српска нека добро има на уму, и нека ни од чега не преза!“

Поновне демонстрације у Биограду

Јуче су у Биограду опет биле велике демонстрације Скупили су се стари и нови добровољци, који су дошли пред Краљев Двор и ту манифестовали. Престолонашљедник Ђорђе држао је патриотски говор, који је завршио ускликом: *Да живи, који хоће да мре, и да мре, који хоће да живи!* Послије тога народ је демонстровао против Аустро-Угарске.

Извољски

У разговору, који је Извољски руски министар спољашњих послова, имао са једним од уредника парискога „Тана“, признаје да му је аустро-угарски министар спољашњих послова саопштио о анексији Босне и Херцеговине и да му је Извољски зајамчио да то неће бити повод рату између Русије и Аустро-Угарске.

Само укупна Европа може да мијења оно, рече, што је укупна Европа створила.

Русија не признаје

Лондонски „Тајмс“ добија вијест из Петрограда, да је Русија при

предаји аустро-угарске ноте о анексији Босне и Херцеговине одговорила, да она анексију не признаје и да се то има ријешити на новом европском конгресу. Аустро-Угарска је требала за такав корак да добије претходно одобрење великих сила, јер то је очигледна повреда Берл. Уговора.

Признање

Аустро-Угарска дражи силе и даље. Насупрот свих сила, осим Њемачке, Аустро-Угарска намјерава да призна Бугарску за Краљевину и Књаза Фердинанда за Краља.

Н. Скупштина у Србији

Биоград, 29. септембра. — Тајна сједница Н. Скупштине свршила се јуче у 9 сати у вече. Министар спољашњих послова М. Миловановић је изложио стање са иностранством, а министар војни држао је говор, који је трајао читав сат.

Послије подне поновиле су се манифестације. Престолонашљедник са захвалио на овацијама.

Пружајући данас ванредно издање читаоцима нашега листа, извјештавамо их да ћемо у овим ванредним приликама, према потреби, чешће издавати оваква издања поред редовних сриједом и суботом.

NACIONALNA
BIBLIOTEKA
CRNE GORE

ЂУРЂЕ
CRNOJEVIĆ